

Magyar Ország.

A' két Magyar Haza' Nemes Vármegyeiben tartatni szokott Fő Ispányi Béiktatások, tsalhatatlanúl olly tárgyak egygyl egygyl, a' mellyek tágas mezőt nyitnak, Nemzetünk' szokásainak, 's természeti tulajdonságainak ki tanulására, melly egy kiváltképpen való fundamentoma Hazánk' boldogsága jó módú elzklésének. Ohajtottunk volna mi erre nézve, a' mostanában szerentséssen meg esett minden Fő Ispányi Béiktatásoknak szemlélői lenni; de ezt szoros környülállásaink meg nem engedték. Nem állhattuk meg azonban, hogy ha tsak egy Béiktatáson is jelen ne legyünk, és ebbéli kívánságunk' meg elégitésére választottuk a' *Ns Sopron Vármegyei* Béiktatást; mind azért, mivel annak tárgyául az első Magyar Ház' Feje *Eszterházy Antal* ő Hertzegsége mutattatott ki; Béiktatóul pedig Országunk' Fels. Nádor-Ispánnya rendeltetett a' Kir. Felségtől: mind azért, mivel a' Béiktatás' helyéul *Eszterháza* — a' *Magyar Ver-sália* — választatott, hová valamint a' *Bétsi Méltó-ságok*nak főbb része hivattatott, úgy reménysé-günk szerint Hazánk' Szine is öszve sereglendő vala; mivel végre nem kellett egy napnál töb-bet fel áldoznunk, az *Eszterházára* való le rándulásra. Le indúltunk tehát oda Augusztusnak 2. dikán, és éppen ez az oka, hogy a' közelébb múlt postán nem olly tökéletességű Irást vehettek tőlünk érd. Olvasóink, mint a' millyet kívántunk volna botsátani. Ezen tsonkaságot, igyekezünk most helyre hozni, az *Eszterházi* fényes tzeremoniának, 's örvendetes, és igen gazdag pompának vóltaképpen való előadásával, mellynek olvasása közben hogy annál könnyebb, 's jobb móddal esheffen a' képzelődés, kívántuk a' leírás eleibe ezen rajzolatotskát ide iktatni:

M

Kert

3//

|| 4

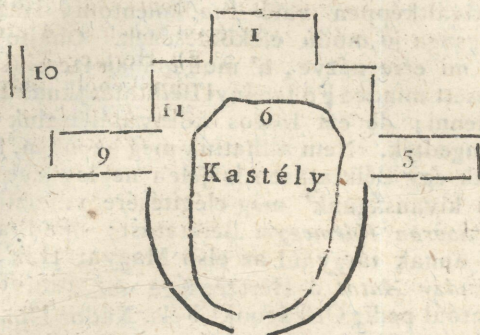

8

7

K e r t

2

Augusztusnak 2-dikán dél tájban, indultak ki *Bétsből Ferentz*, 's *Leopold*, és *Károly* Fő Her-
tzegek (*József Bétsben* maradt) *Eszterházára*. —
Minekutánna három austriai posta-állásokon ke-
resztül haladtak volna, jutottak *Magyar Ország*,
és *Sopron Vármegye* szélén fekvő *Vimpaszing*
nevezetű Helységbe, holott várták már a' Nemes
Vármegye' 6 Követei *) ö Királyi Fő Hertzegségeket,
's készen tartatták a' hintók eleibe való lovakat,
mellyeknek száma többre ment 100-nál. *Vimpas-*
zing után, *Grosz-Höflein* vólt a' második magyar-
német posta-állás, hová is két Vármegye-Katonái
nyar.

*) Ezeknek Fejek vólt második Allispány T. Pász-
thory Mihály Úr.

nyargaltak ő Kir. Fő Hertzezségek előtt, valamint szintén *Grosz-Höflein*ből is annakutánna *Sopron* Városáig 's a' t. Ezen Kir. Városnak Polgárjai, fegyverbe öltözve, 's az úttán szép rendekben el nyúlva, zászlók alatt várták a' F. Utazókat sok órákig, 's délutánni 6 órakor, ágyúk' durrogatásai között fogadták. *Sopronból* jöttökben, midőn *Széplak* nevű helységen innen lévő erdőskéhez közelgettek volna a' Fő Hertzegek: tisztelekre siettek az említett erdőskéből, maga a' Fő Ispány ő Hertzezsége, 's Iffjú *Eszterházy Miklós* Hertzeg, és Gróf *Festetics Ignátz* Urak, a' Korona őrző fényes Sereggel, és a' több Lovas Nemességgel együtt, 's *Eszterházára*, melly oda egy fél óra formán esik, ágyúk' durrogásai között szép renddel bé vezették. Az 1 szám alatt lévő Szalában el fogadtattak a' Fő-Hertzegek, kik is mindjárt a' játék néző helybe (ennek fekvését mutattya a' rajzolon a' 2 szám) kísértettek, a' mellyben *Venere*, e *Adone* (*Vénus*, és *Adonis*) nevezetű viggal elegyes szomorú *Olafz* játékot (*Opera seria*) jádzották. A' *Bétsi* udvari Teátromból voltak az Éneklők. *Vénust*, ama' hires *Giuliani* Affzony *) jádzottá, *Adonist* pedig *Calvesi*. A' Játék két részből állott, mellyeknek végződésével mesterséges tántzok (*Balléto*k) voltak. A' tántzoló Sereget *Morelli* igazgatta, ki ezentúl a' *Bétsi* Udvari Teátromban fog tántzokat adni. A' Játékhoz meg kívántató külömbkülömbféle szép ábrázolásokat (Dekoratziokat) *H. Eszterházy* Festője *Travaglia* találta, mellyek olly pompások voltak, valamint az Éneklőknek 's Tántzolóknak ruháik is, hogy tsak ez az egy *Opera* 40 ezer forintjaiba került a' Hertzegnek.

M 2

ték

*) Ezer öt száz arany esztendei fizetése vagyon.

ték után karjára vette *Ferentz Föhertzeg H. Eszterházy* Antalnét, *Leopold Nádorispányunk* pedig — Miklósnét 's a' t., 's meg nézegették sétálgatva az *Illuminátziót* (világosítást). Ki volt t. i. az egész roppant Kastély világosítva, és a' Kertnek is egy nagy része. Nyóltzvan ezerre ment, a' mint értettük, az üveg métseseknek száma. Kiváltképpenvaló kedvet talált a' kertben lévő két nagy víz-omlásoknak (*Cascade 3,4.*) meg világosítása, melly is abból állott, hogy azon grábitsoknak belső része meg vólt rakva égő poharakkal, a' mellyeken a' magasról rohanó viznek törtt habjai le hengeregtek, 's mikor szemlélte a' Néző a' viz' zuhanását, ezen által látta a' külömbkülömbféle szinnel tsillámló tüzeket. Az *Illuminátzió* meg-nézegetése után, gazdag vatsorával megvendégeltettek a' Fő Hertzegek, és Méltóságok, 's azzal feküdni mentek.

Más nap, az az Aug. 3-án tartatott a' Főispányi Béiktatás' pompája, melly végre az 5 számmal megjegyzett képes Palota (*Bilder-Gallerie*) rendeltetett. *Ferentz*, és *Károly Fő Hertzegek*' számára a' Palotának jobb oldalán készítettett egy magasatska állás, mellyre két veres bársony aranyos karos székek helyheztettek. A' Palota' közepén lévő hosszú asztal' felső részénél jobb felől, a' Nádor-Ispány' Széke szemléltetett egy veres bársony aranyos karos szék; bal felől pedig Fő-Ispány ő Hertzezségéé, melly veres materiával bévontt karos szék vólt. Primas ő Eminentziája számára, az említett székek' eránnýába vólt helybetve a' Fő Ispány' székéhez hasonló szék, 's a' szék eleibe egy kis asztal. Délelőtti 10 óra tájban, midőn már nagy részént meg telt vólna a' képes Palota Uraságokkal: érkezett a' maga rendes szállításáról *Széplakról* a' Nemes Sereg. — — —
— — Fő Vezér vólt Gróf *Festetics Ignátz* Úr, kinek deli termetét, 's eredeti magyaros ábrázatját,

ját, az okos, szép és nyájas maga vise-
lés, és alkalmaztatás még kellemetesebbé tesz-
nek, talám az irigység sem nézhetne görbe sze-
mekkel. A' Nemesség, 5 zászlók alatt jött külön
külön Kormányozók alatt, 's rész szerént kék,
rész szerént pedig zöld mentében, 's bokrétás
süvegben, és sárga tsizmában díszeskedett. Tar-
solyán S. V. betük szemléltettek. Mind maga
pénze árra volt a' kélzülete. Sorba állván a'
Kastély előtt az egész Nemesi Sereg, musikája'
zengedeztetésével, 's trombitái', és más fuvó sze-
rei' harsogtatásával, úgy nem különben fegyve-
rével 's mozgásaival szép tiszteleteket tett. A'
Nemesi Sereget gyalog követte egy tsemő *Kapu-
vári* Jobbágyság, dob 's tzigány musika szóval.
Azonban a' Státusok Követeiket küldötték a' Fő
Hertzegekhez, 's azokat magok közibe le kérték.
A' Követ Uraknak Vezetőjük volt Gróf *Szetsényi
Ferencz* ő Kegyelmeisége, ki is meg térvén Követ
Társaival együtt a' Fő Hertzegektől, kellemetes
kifejezésű Magyar Beszéddel jelentette, hogy ő
Kir. Fő Hertzezségek kedvessen vették légyen a'
hivatalt, 's azonnal meg fognának jelenni; a'
minthogy nem sokára meg is jelentek. *Ferencz*,
és *Károly* Fő Hertzegek nem ültek fel, a' szá-
mokra ki tett székekbe; hanem a' Nádor Ispány
körül állottak darab ideig: későbbben ugyan tsak
le ültek közönséges székekre. Mindeneknek előtte
Nádor Ispány ő Kir. Fő Hertzezsége szóllalt meg
mint Béiktató Kir. Bízatos, a' tellyes számú Gyü-
lésben, 's egy fontos rövidségű gyönyörű Deák
Beszédet mondott. Ennek végződésével, fel ol-
vastattak azon Kir. Irások, melyekben a' Nádor
Ispány Kir. Bízossá, *Eszterházy Antal* ő Her-
tzezsége pedig, boldogúlt Atya néhai H. *Esz-
terházy Miklós*' helyébe, Ns *Sopron Vármegye*'
Fő Ispánnyává rendeltetett. Ezek után fel kelt
a' Primás a' maga ülő helyéből, 's olvasta fel
szó-

szóval az esküvés' formáját, melyet a' Főispány hasonlóképpen állva, 's hallatos szóval mondott utánna. Követték az esküvést, *Eszterházy* ö H. nek, 's az első All-Ispány T. *Nagy Mihály* Úrnak deák Beféjdjeik; ezeket pedig egy parantsolainak felolvasása, melyet a' Kir. Helytartó Tanács bortsátott a' Vármegyéhez. Ezzel a' Béiktatás' tzeremoniájának vége lett.

Oda hagyván a' Fő Hertzegek, 's a' mind két Nemen lévő Fő Méltóságok a' képes Palotát, kotsikra ültek, 's eljárták, és meg nézegették a' Kertben lévő nagyobb és kisebb épületeket; minéműek: a' *Vénus*', *Diánna*', és *Nap*' Templomai, 's a' *Bagatella*. Ez, *Chinai* íz szerént két kontignátzióra készített mulató Ház. Fából épült ugyan; de olly felségesen, hogy tsupán a' maga le írására sok levelek kívántatnának. Az Udvar két óra felé ült ebédhez, az 1 számmal jegyes Palotában, de az 5, 6, 7, 8 számokkal jegyes épületekben terített asztalokhoz, még egy óra tájban hozzá ültek a' Vendégek. Mindenik Táblát meg örvendeztették a' Fő Hertzegek, 's veleek együtt sok Fő Méltóságok személlyes jelenlétekkel, 's mindenütt örvendetes *Ellyen* kiáltásokkal fogadtattak. Primas ö Eminentziája is el járta néhányad magával a' Táblákat, 's ivott, még pedig a' mint illet magyarúl, a' Magyar Kompániák' egészségekért; melyek ismét hasonló buzgóságú magyar kívánsággal vizontagolták Hazánk' Fő Papjának szíves kívánságát. Közel reá ment öszveséggel 800-ra a' meg vendégelt Személlyek' száma. 30-nál több Szakátsok sütöttek 's főztek. Nem tsak az 1 számmal jegyes Palotában lévő két asztalok voltak fejedelmi módon meg rakva, hanem a' több Táblákon is bővség uralkodott mind étel, mind ital dolgából. — Nevelte a' vigságot az asztali musika, melynek szavánál, mindjárt reá kezdték ebéd után

a'

a' 7 és 8 számakkal jegyes épületekben a' tántzot. Estve felé Teátróm nyittatott, 's újra a' fenn meg nevezett Operát jádzották. Bálak váltották fel a' teátromi mulattságot. A' 7 szám alatt lévő épületben (melly az úgy nevezett *Marionetten-Theater*, az az, olly játék néző hely, a' hol a' jádzó szemelvények fa-bábokból állanak) tartatott a' magyar; a' 9 szám alatt lévő szalában pedig a' német tántz. A' nagy Teátromban (2) az Udvarnak vólt maskarás Bállya. Mindenik Bálban bőven vólt az enni 's inni való. Szabad vólt pedig a' nem-maskarás Bálakba bé menni kinek kinek minden külömbség nélkül; a' maskarás Bálba is bé botsáttattak meg-választva a' Személlyek. A' Fő Hertzegek, néhány Követökek együtt el mentek a' más két Bálaknak nézésére is; éjféel után pedig a' magok Báljokban kívántak magyar tántzot látni. El hozatták tehát egyyk Bandát a' *Marionetten-Theater*ből, melly is rá kezdvén vér-pesdítő nótáját, úgy ki tettek magokért Gróf *Eszterházy Károly* 's *Bakó Kis-Afzonyok*, két ugrós magyar tántzoknak igen kellemetes módra való el járása által, hogy a' körülöttök álló mind két nemü Méltóságoknak tellyes meg elégedéseket érdemlették. A' *Spanyol* Követné kivált, felette szembetünőképpen kinyilatkoztatta a' derék két magyar tántzos Személlyeknek nézéséből származott örömét. Reggeli 4 órakor olzlott el a' maskarás Bál. Addig, 's még azután is annyi sülttet, süteményt, drága borokat, mondola-tejet, tzitrom-levet, kávé, puntsot, hidegítőt, gyümöltsöt 's a' t. lehetett enni és inni kinek kinek, valamennyi tettzett. Nem hallomásból, hanem tulajdon tapasztalásunkból írjuk, a' mit irunk. Minémü bövséggel kellett lenni a' tzitrom-lének, abból könnyü meg itélni, hogy tsak ezen a' napon huszonöt ezer tzitromot metéltek fel. — Melly kedvekre chettek, ihattak

's

's múlathatták pedig magokat az alaton sorsúak is a' több Bálokban; ennek hathatósabb bizonyosságát nem hozhatnánk fel, mint egy falusi Embernek Társához mondott ezen szavait: „*Pajtds! Isten engem 's a' t. azt gondolom, hogy most víjznak a' Paraditsomba!*”

Auguszt. 4-dik napján, dél előtt gyönyörű paripákra ültek a' Fő Hertzegek, H. *Eszterháziakkal*, 's néhány más Gavallérokkal együtt, és *Monbizsu* felé indultak, kiket sok Dámák, és Gavallérok hintókon követtek. Mind a' paripák, mind a' hintók a' Hertzegéi voltak. *Monbizsu*, egy híres Kastélynak a' neve, melly *Szent Miklós* nevű Helységen túl egy órányira fekszik *Eszterháziához*. Igen kedves mulató helye volt az a' meg holt H.-nek. Meg is kell vallani, hogy a' jó íznek regulái szerént vagyon készítve, 's felékesítve. — A' *Monbizsuból* lett vissza jövetelt ebéd követte, ezt pedig teátrumi mulattság; hanem ez úttal csak az első részét jádzották el az Operának, és Ballétnek. Fel váltotta a' teátrumi játékot a' tüzi mesterség, mellynek állását a' 10 szám alatt lévő vonások jelentik. Ezt az Udvar, és a' Fő Méltóságok a' Kastélynak 11 számmal jegyes részéből nézték. Illyen tüzi mesterséget soha sem adott még *Stuver Bétsben*. Többre is ment a' hozzá való 5000 forintnál; magának *Stuvernek* fáradságát pedig 8000 forintokkal jutalmaztatta meg a' Hertzeg. Csak a' volt a' kár a' tüzi mesterségben, hogy egy ábrázolás előbb el égett, mint sem reá került volna a' sor. Még tartott a' tüzi mesterség, midőn már hozzá fogtak a' Kertnek másodszori ki-világosításához. Vatsora után kezdődött az állortzás Bál, melly csak nem virradtig tartott. Ebben is szint olyan bőv volt az enni 's inni való, mint az előtt valóban. Sok al-rendűek is tántzoltak benne együtt a' Fő Hertzegekkel, a' Házi Gazdaszónak hívására.

Aug.

Auguszt. 5-dikén reggel, vadászatra vitte Hg *Eszterházy* a' Fő Hertzegeket, 's a' még nálla maradt Méltóságokat. Merő Dánvadakat lőttek. — Estvéli 7 óra tájban elő állottak az utazó hintók, 's bútsut vévén a' Fő Hertzegek, *Buda* felé vették útjokat. A' hintók előtt, *Sopron Vármegye'* — — — Vitézei lovaglottak *Kapuvárig*. *Budára* 6-dikon estve lett a' pompás bemenetel. 8-dikon bé iktattatott Nádor Ispány ő Kir. Fő Hertzege, a' Kir. Helytartó Tanátsnál lévő Elölülőségébe; 9-diken pedig Ns *Pestvármegyei* Fő Ispányságába.

Vissza térünk még egy kevéssé *Eszterházára*, 's némelly rövid jegyzéseket kívánunk tenni, mi-nekelőtte véget vetnénk ez úttal róla való beszédünknek. — Auguszt. 2, 3, és 4-dik napjain temérdek sokaság vőlt *Eszterházán*. Az oda sereglett Méltóságok közzül, meg fogjuk nevezni következendő Levelünkben a' Főbbeket. — Mind a' 3 Fő Hertzegek, kurta magyar mentékben díszeskedtek. Magyarossan vőltak öltözködve a' két Hertzegnek is *Antalné*, és *Miklósne*, kiknek szép termeteket még szebbé formálta a' nemzeti öltözet. Illy két szép, de egyfzersmind jó két Affzonnyal ritka Házat áldott meg az Isten. — Ugy értettük mindenektől, hogy meg haladta a' két száz ezeret a' Hertzeg' költsége! Nagy reménységet vészünk ezen nemes bő kezűségéből ő Hertzegeének az eránt, hogy kedves Hazánk egy jó Fiát találja fel a' Hertzegben. Mert ha Nemzetének, 's Hertzegi Házának ditsősségét olly költséges pompával kívánta nevelni ő Hertzege: hogy' sajnállana tehát a' tudományok', 's mesterségek' virágoztatásáért áldozatokat tenni Hazájának; úgymint a' mellyekkel mind az egész Nemzetnek, mind különöffen önnön Maradékanak is valóságos hasznát, 's ditsősségét elz.

kö.

közölheti, és a' maga boldog emlékezetét örök idökre fenn marasztthatja!

Ns Szabolts Vármegye' Fő Notáriussa *Vajai Ibrá-nyi Miklós* Úr, következő Beszédet tartott a' TT. Karok' és Rendek' nevekben, a' Bé-iktató Kir. Biztos B. *Orczy László*, és a' bé-iktatott Fő Ispány B. *Splényi Gábor* ö Kegyel-mességekhez:

Nagy Méltóságú Zászlós Úr, valóságos belső Titkos Tanácsos Béiktató Királyi Biztos!
és Fő-Ispány Úr!

„Meg tanúltuk mi azt ditső Eleink' példái-ból, tudjuk Törvénybe iktatott régi szokásaink-ból, hogy minden Vármegyék, azoknak Rendjei, 's Tisztviselői' köz tanácskozásával a' Fő Ispányok által kormányoztassanak; nem is állhat fel semmi Közönséges Társaság, ha csak az Elöljárók által nem igazgattatik: de nem is lehet semmi Testet ép, és egészségesnek mind addig tartanunk, valameddig annak minden Tagjai öszve nem állítatnak. Böltsen tudja pedig Excellenciád, hogy előbbeni Fő Ispányunk' tőlünk lett el válása után, darab ideig Fő Kormányozó nélkül hagyattattunk, tartottunk attól is, hogy szerentsétlenségünk' ke-servében még tovább is marasztattunk; de mentől nagyobb szomorú érzékenyítő történetek érdeklik az emberi Nemet, vagy valamelly gyülekezet-béli Társaságot: mikor azok, ugyan azon egy esetben örömmel fel váltatnak; annál jobban a' meg sebesített szív örvendezik. Tagadhatatlan igazság az is, hogy minden megtörténhető esetek vagy szomorúsággal, vagy vigassággal, vagy mind a' kettőnek öszve-kaptsoltatásával szoktak érdeklenni az emberi szíveket, részt vettünk mi mind a' kettőben, mert előbbeni Fő Ispányunk' el vesztésével meg szomorítottattunk; de a' mosta-nak béiktatásával egészlen meg örvendeztettünk,

A'

A' mikor tehát Excellentiád, ezen nagy érdemű nagy méltóságú Fő Ispányunkat, Európában kiterjedett ritka hadi vitézségeiért emlékezetest, hogy polgári tudományaira nézve is, a' késő maradványok előtt is nagy emlékezte meg maradjon, Felséges uralkodó Királyunk által kegyelmessen adott Fő-Ispányi Hivatalába bé-iktatni méltóztatik, akkor valóban Hazafi Polgár Társain szánakozik, és vett sebeinkből érzett fájdalminkat orvosollya. Méltán is örvendhetünk, és szomorodott szívünk vigasztaltatik, mikor illy nagy érdemű Fő Ispánnal meg díszesítettünk: vesszük tehát Excellentiádnak ezen hozzánk mutatott nagy szívességét egész háládatossággal, 's alázatosan köszönnük. Bé tellyesítette ezzel, Felséges Királyunknak akarattját, mert Fő Ispányunkat hivatalába bé iktatta; tett hazafiúi kötelességének eleget, mert Polgár Társait meg örvendeztette. Nem is lehetett Excellentiádtól egyebet reményleni, mert valamint nagy emlékezetű Elei magok nagy érdemeiért a' Világon meg hagyták örökös emlékezeteket, tsak leg közelebb Mélt. édes Attyát emlegetem, meg mutatta azt, hogy Királya'hoz mély hűséggel viseltessék; Hazájának pedig bódogításáról soha el nem felejtkezett, meg esmértette a' Világgal, hogy mind hadi, mind polgári erköltseiben mennyire tündököllyék, Ellen-ségein győzedelmeskedett, vitte a' Polgári Társaságban Fő-Ispányi Hivatalával ditséretessen a' kormányozást, és akkor örvendett, mikor Hazafi Társait bódogíthatta. De nints szükség, hogy Excellentiád Eleinek nagy érdemeit emlegetsem, úgy elég arra Excellentiádnak nagy Lelkűsege, Királya'hoz, 's Hazájához mutatott hűsege, hogy minden Hazafi, Excel. iád' emlékezetének szívében ofzlopot emeljen; mert tudjuk azt bizonyosan, hogy akkor tartja magát bódognak, mikor a' köz halznot, melly a' Király' hűségével, és a' Haza' ja-

ja-

javával öfzve - kaptstoltatott, elő - mozdíthattya, Hazájának pedig kívánságait tellyesítheti; által is adjuk a' következendő Világnak, hogy mikor leg jobban szükölködtünk, akkor nyújtott nékünk segedelmet. — Nagy Méltóságodat pedig, Mélt. Zászlós Úr, közép rendű Kerefztes Vitéz, Hadi Vezér, és Fő Ispány Urunk! a' Világ előtt meg esmérít hires erköltseiért, Királlyához, 's Hazánkhoz mutatott buzgó szeretetéért, ki terjesztett karokkal ezen Megye' Fő Kormányozójának fogadjuk, tökéletesen meg lévén az eránt győzettette, hogy soha N. Mélt. god az egyenes, és igazságos útból ki nem tér; a' köz bódogságnak elő mozdításában, Hazánknek, 's Megyének javaiban, és a' Szegénység' gyámolításában ezen Ns Vármege' Rendjei, 's Tisztviselői' köz tanátskozásával a' leg jobb módot fogja választani. El vagyunk arról is hitettette, hogy ha N. Méltóságodat a' Pogányok' dühössége meg nem rettentette, és mindenkor rajtok diadalmaskodott, közöttünk a' Polgári Társaságban is semmi meg nem tántoríthattya, hogy Törvényeinket, Hazánknek szabadságait, és ezen Megyének bódógúlását ne védelmezze; de nem is egyébként kormányoztatik. N. Mélt. godnak nemes szive; Személyétől nem is lehet várni egyebet, hanem hogy a' köz bódogságnak elő - mozdítását, mellyből ered a' bátor-ságos életnek folytatása, és az igazságnak hatásos sinór mértékét vegye tzeljául, minden munkáinak; szerentséseknek tartjuk abban is magunkat, hogy a' honnét nagy emlékezetű Elei vették eredeteket kebelünkbe, N. Mélt. godat vissza nyehettük, meg vagyunk mi ez által vigasztaltatva, örülünk is N. M. godnak közinkbe való jövetelén; de tsak ugyan azon fájdalokat, mellyeket előbbeni Fő - Ispányunk' el - vesztésével éreztünk, N. M. godnak egyenes, és igazságos gondolkodását eleibe terjesztteni bátorkodunk; ugyan is vólt mi-
né-

nékünk Fő-Ispányunk Mélt. Gróf *Nagy-Mihályi Sztáray Mihály*, a' ki mind hires Elei, mind maga nagy érdemeire, nem tsak, hogy viseltt Hivatalát meg érdemlette, de sok jeles erköltseire nézve, mindnyájunknak szívét maga szeretetére meg is hódoltatta; soha tudunkra semmit egyebet nem tselekedett, tsak a' Törvények' védelmezésében örökösen meg maradt; minden kérdett dolgait úgy intézni igyekezett, hogy azt a' Királyunk' hasznával, a' Haza', és ezen Megyének bódogításával végezhesse; meg tette ő Királya-hoz engedelmességét, meg mutatta Hazájához hűségét, még is a' változó szerentse tőle beennünket el választott. Méltán fájhatott tehát nékünk, hogy azt, a' kit tellyes meg elégedésünkig velünk együtt közöttünk a' Közjót munkálódni szemléltünk, attól meg fosztattunk; fájt, hogy minekelőtte annak rendi szerént törvényessen meg halgattattunk volna, Fő Ispányunk tőlünk el vétetett, el vesztettük ugyan, mint Fő Ispányunkat; de mint igaz Hazafi Társunk, szívéünkben meg maradt. — Leltünk még is vigasztalást, szívéünknek fájdalmát már is nagy résziben meg enyhítve lenni érezzük, mikor N. M. dat Elöljárónknak lenni tapasztaljuk; mert ha előbbeni Fő Ispányunkat már nem tart-hattyuk is, ha tsak N. M. odnak jeles erköltseire tekintünk is, mellyek a' Világnak részeiben hirdettetnek, egész bizodalommal reménylünk, hogy Fő Ispányunkat el nem vesztettük, hanem tsak tseréltünk. Meg esmérte már azt Európa, hogy Hadi Vezérségeivel Királya-nak hasznát mennyire munkállya, Hazájáért pedig vérével is örömet áldozik, táplál bennünket is a' reménység, hogy ezen Megyének Kormánnya' fel vételével, azon vér fog N. Ml-godnak ereiben buzogni, a' mely-lyet eggy érdemes Hazasítól kívánhatunk, meg mutátták Méltóságodnak Elei, meg bizonyították Egyházi, Polgári, és Hadi nagy rangú Hivata-lo.

lokat viselő Vérei is, hogy Királyokhoz tartozott hűségekért, Hazájoknak pedig szívetetért melly kevésre betsülték életüket, és örömet véreket ontották, és lég jobb, 's virágzóbb életüket a' köz haszonnak elő-mozdítására szentelték; de szükségtelennek állíttuk, hogy nagy hírű Elei' esméretes M. Vérei' el felejtethetlen érdemeit emlegessük, magának N. M. odnak tettei olyanok, a' mellyek méltóbb jutalmazásokat érdemelnek, addig is tehát, míg N. M. odnak ritka példás erköltssei bővebb jutalmaztatásokkal ki pótoltnak, vegye N. M. ságod ezen Vármegyének kormányozását. Tartsa tehát N. M. godat a' jó Isten, az egész M. Házával Maradékiban örökösen, hogy M. Házából több Elöljárókat, vitéz Bajnokokat számlállyon rendiben ezen egész Tartomány, és úgy velünk együtt meg esmérje az egész Világ, hogy tsak akkor kívánnya magát szírentsésnek tartani, mikor Királyához hűségét meg mutathattya: a' Közjót, Hazánk' bódogulását, a' Rendek', és Tisztviselők' köz tanátkozásával elő-mozdithattya. Meg marad úgy emlékezete a' késő Maradékok előtt is, hogy egy nagy lelkű Hazafi Hazája' bódogságáért élt, élni kívánt, és akkor is óhajtanák, hogy éllyen. "

Kassáról írja egy derék Hazafi, hogy Gr. Csáki Antal birtokában lévő Göntz nevezetű Mező Városban egy fürdőt találtak, melly, kivált a' Rheumatismus, és Contractus betegségekre nézve igen hathatós. A' meg nevezett Ember-szerető Gróf igen tsinos épületeket tsináltatott is már a' fürdőhöz, 's minden meg kívántató kézzületeket szállíttatott oda. Rendeltetett két jó Chyrgust is: pedig már ott lakott ama híres Toglássy András (Jul. 18-dikán dél előtt, 173 haz egett el egy

egy Parokhiával, 's az újjonnan készült Templommal egygyütt).

Nógrád Vármegyében, olly rend kívül való kövérségű zab termett egy helyen, hogy nád-fál vastagságúak, 's 6 lábnyi magasságúak voltak a' szálai. Egy harmad részét (két lábat) tették a' szálaknak a' kalászkok. Majd minden hüvelykben két mag vólt.

Coburg Fő Vezér, Aug. 6-dikán reggel indúlt *Pofonból Budára*.

Erdély. „Jul. 27-dikén, olly értelmű Rendelése olvastatott fel ő Felsegének az Ország-Gyűlésében, hogy a' Kir. Biztos vessen véget Auguft. első napján a' Gyűlésnek; a' mit dolgozott a' Gyűlés, adja által a' Kir. Biztosnak; a' Deputátzió meg nem engedtetik. A' jó Kir. Biztos Úr, meg szerzé öt nappal a' ki szabott határnapot. Az Ország is meg emlékeztén az ő jószágáról, Fogadott Hazafiúsággal tisztelte meg nem tsak magát; hanem Fia nem lévén, Leánya' fiúi Maradékot is, és Sógorát *Thurenfeldet*. Meg némúlt a' jó öreg Úr ezeknek hallására; a' Fő Követeket meg tsókolta, 's könyvben lábbadván szemei, így kiáltott fel: „*Istenem! hogy kellett ezt a' betsületet, ettől a' Nemes Nemzettől megérdemlenem.*“ — Juliusnak 28-dikán mene végbe az Udvari Kántzelláriusságra való Kándidátzió. A' Katholikusok között: Gróf *Bethlen József*, Gróf *Eszterházy János*, és Mélt. *Székelly Dávid* Urak kándidáltattak. Az első 109; a' második 98; a' harmadik pedig 69 voksokkal. — A' Reformátusok között: Gróf *Teleky Sámuel* ő Kegyelmessége 124; M. *Zeik Dániel* Úr 94; Mélt. *Turi László* Úr pedig 57 voksokkal. — Az Unitáriusok között: Mélt. *Zsuki László* Úr 31; Mélt. *Horváth Ferentz* Úr 27; M. *Torotzkay Mihály* Úr pedig 21 voksokkal.

Béts.

B é t s.

A' *Tsch* Koronát, Kir. páltzát, Ország almáját, Kir. Palástot, 's több más ezekhez tartozó drágóságokat Aug. 5-dikén reggel vitték el innen az e' végett *Prágából* ide jött Követek Királyi fényes pompával. — Maga az Udvar Aug. 28-dika felé szándékozik *Prága* felé meg indulni, a' hol Sep. 6-dikán a' Tsálszár; 14-diken pedig a' Tsálszár. né fog meg koronáztatni. *Károly* Föhertzeg nem tér *Prágából* *Bétsbe* vissza: hanem megy *Brüsselbe*, hogy ott *Kriszina* Fő Hertzeg Asszony és *Albert* Hertzeg mellett, magát a' *Belgyiomi* Uralkodásban útasítsa

A' Nemes Magyar Testörzö Seregnek nagy része el indulá *Prágába*, Aug. 8-dikának reggeli 3 és 4 órai között, *Bartsai* Oberster Úr' vezérése alatt. A' Fő Vezér B. *Splényi* Gen. Úr ezentúl fog utánnok menni.

Párisban szereztséssen le - tsendesedett azon veszedelmes lárma, mellyről emlékeztünk volt K árkusunkban. — Nagyön rajta van a' Nemzet Gyűlése, hogy az afféle zenebonáknak örökre eleit vehesse. A' Király, nyugodtt elmével várja már most (a' mint írják) maga szabadságába, 's Királyi Méltóságába lejendo vissza - helyheztetését.

* * * * *

A' múlt Postán meg ment a' Ország Gyűlése Hitóriájához tartozó Aktáknak t árkusa. A' maival küldjük *H. Eszterházy Antal* Gránátérossainak képét.

Költ *Bétsben*, Auguszt. 9-dik napján 1791.